

Asia: VN/20468/2024

Yksityisen kopioinnin hyvityksen uudistaminen - Selvityshenkilön kysely

Hyvitysvollisuuden piiriin kuuluvat teokset ja muut suojan kohteet

Kysymys 1: Mitä teoksia ja muita suojan kohteita hyvitysvollisuuden tulisi koskea, kun otetaan huomioon tietoyhteiskuntadirektiivin 2 artiklan ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännökset?

Linkki direktiiviin: [Direktiivi - 2001/29 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

-

Hyvitysvollisuuden piiriin kuuluva kopiointi

Kysymys 2: Minkälainen kopiointi yksityiseen käyttöön kuuluu mielestänne hyvitysvollisuuden piiriin ts. minkäläisten aineistojen kopiointi ja minkäläistä tekniikkaa käyttäen?

- analoginen – analoginen, esim. painetun aineiston valokopiointi
- analoginen – digitaalinen, esim. painetun aineiston skannaus
- digitaalinen-analoginen, esim. sähköisesti tallennetun aineiston tulostaminen paperille
- digitaalinen – digitaalinen, esim. tietoverkossa olevan aineiston tallentaminen puhelimen muistikortille tai pilvipalveluun

Digitaalinen-digitaalinen tulisi jättää hyvitysvollisuuden piirin ulkopuolelle, sillä DRM (Digital Rights Management)-suojausten avulla tekijänoikeuden haltijat voivat jo nykyisellään rajoittaa, valvoa ja mahdollisesti veloittaa lisäkäytöstä.

Hyvityksen toteuttamistapa

Kysymys 3: Jos hyvitys toteutetaan tallennusalustamalla, niin mitkä laitteet, tallennusalustat ja palvelut tulisi sisällyttää hyvitysmaksun piiriin (esim. älypuhelin, tietokone, monitoimilaite, tallentava digisovitin, ulkoinen kiintolevy, muistitikku, ulkoinen tallennuspalvelu, tallennettava CD tai DVD, MP3-soitin)?

Tulisiko maksun koskea kaikkia laitteita, tallennuspalveluita tai palveluita vai voitaisiinko jotain niistä sulkea

maksun ulkopuolelle yleisesti tai joissain tapauksissa? Millä perusteella (ks. jäljempänä maksun suuruuteen vaikuttavista tekijöistä)?

Tallennusalustamalli ei vastaa nykyaikaisen digitaalisen median käyttöä, sillä yhä useampi kuluttaja käyttää suoratoistopalveluita ja pilvitallennusta fyysisten tallennusalustojen sijaan. Tämä tekee tallennusalustamallista vanhentuneen ja epätarkoituksenmukaisen, koska se kohdistuu laitteisiin ja alustoihin, joita käytetään enenevässä määrin muihin kuin tekijänoikeudenalaisten teosten kopiointiin. Lisäksi maksun kohdistaminen yleisesti kaikkiin tallennusalustoihin voi asettaa kohtuuttoman maksurasitteen enemmistölle käyttäjistä, jotka eivät käytä näitä laitteita kopiointiin, mikä heikentää mallin oikeudenmukaisuutta.

Mikäli tallennusalustamalli otettaisiin käyttöön, käytetyt elektroniset laitteet tulisi sulkea pois. Käytettyjen laitteiden markkina-arvo on alhaisempi ja katteet pienemmät ja hyvitysmaksun lisääminen laitteiden myyntihintaan vähentäisi huomattavasti niiden houkuttelevuutta. Tämä ei edistäisi kiertotaloutta ja elektroniikkajätteen vähentämistä. Käytetystä laitteesta olisi myös maksettu hyvitys jo kerran, mikä vahvistaa perustelua rajata käytetyt laitteet tämän hyvitysmallin ulkopuolelle.

Kysymys 4: Olisiko tallennusalustamallin sijasta tai ohessa mahdollista periä hyvitysmaksua niiltä yksityishenkilöiltä, joilla on Suomessa laajakaista tai mobiililaajakaista (jäljempänä nettiliittymämalli), koska internetin kautta puhelimeen, tabletille, tietokoneeseen ja pilvipalveluun tehtävä kopiointi edellyttää jonkinlaista liittymää?

Onko nettiliittymämallilla mahdollista kerätä hyvitysmaksua kattavasti niiltä yksityishenkilöiltä, jotka voivat valmistaa kopioita yksityiseen käyttöön? Jos ei, mainitse esimerkkejä pois jäävistä tilanteista.

Mikäli budjettimallista luovutaan, hyvitysmaksun tulisi perustua vain tosiasialliseen kopiointiin eikä mahdollisuuden kopioida. On kohtuutonta, että kuluttajat joutuisivat kustantamaan ylimääräistä maksua perustuen ajatukseen, että heillä on tallennusalusta tai nettiliittymä, jota voi hyödyntää kopiointiin vaikka kopiointia ei tosiasiallisesti tapahdu. Hyvitysmaksumalli, eli ns. kasettimaksu, on historiallinen jäännös, joka ei vastaa enää nykyajan tapaa käyttää ja kuluttaa sisältöä. Kasettimaksun taustalla oli kasettien ja myöhemmin muiden tallennusmedioiden, kuten CD- ja DVD-levyjen, suosio: kuluttajat tekivät kopioita musiikista, elokuvista ja muusta sisällöstä omaan käyttöönsä. Käyttö- ja ansaintalogiikka on siirtynyt palvelupohjaiseen malliin, jossa oikeudenhaltijat saavat suoran korvauksen käyttökerroista ilman, että yksityistä kopiointia tarvitsee edes tehdä.

Kysymys 5: Miten varojen kerääminen tulisi järjestää muissa kuin tallennusalustamallissa tai nettiliittymämallissa niin, että varat voitaisiin viime kädessä kerätä vain niiltä yksityishenkilöiltä, jotka voivat valmistaa kopioita yksityiseen käyttöönsä?

-

Maksun kerääminen ja maksun kohdentuminen

Kysymys 6: Tulisiko maksuvelvollisuus tallennusalustamallissa kohdentaa kaikkiin laitteiden ja tallennusalustojen valmistajiin, maahantuojiin sekä toissijaisesti jälleenmyyjiin sekä palveluiden tarjoajiin, jotka myyvät tuotteita tai palveluita, joiden loppukäyttäjä voi olla yksityishenkilö?

Tallennusalustamallia ei tulisi ottaa käyttöön. Mikäli se otettaisiin käyttöön, maksuvelvollisuus tulisi olla ainoastaan laitteen valmistajalla.

Kysymys 7: Kenen tulisi nettiliittymämallissa olla ensisijaisesti maksuvelvollinen ja periä maksua liittymien haltijoilta? Tulisiko maksua periä kaikista yksityishenkilöiden nettiliittymistä vai tulisiko maksun perimiseen tehdä rajauksia nettiliittymän nopeuden tai liittymän haltijan iän perusteella?

Jos tällaista maksua perittäisiin, tulisiko sitä periä vuosittain vai jollakin muulla aikavälillä?

-

Kysymys 8: Jos hyvitys maksettaisiin budjettivaroista tai erillisestä rahastosta, minkä tahon tulisi huolehtia maksun keräämisestä?

-

Maksun määräytyminen ja maksun suuruuteen vaikuttavat tekijät

Kysymys 9: Tulisiko maksun tason lähtökohtaisesti määräytyä tallennuskapasiteetin perusteella vai jollain muulla perusteella vai näiden yhdistelmänä?

Jos katsotte, että tallennuskapasiteetin sijasta tai ohessa olisi sovellettava muita määräytymisperusteita, niin mitä nämä perusteet olisivat ja millä perusteella niitä tulisi soveltaa?

Tallennusalustamallia ei tulisi ottaa käyttöön, kts vastaus kysymykseen 3.

Kysymys 10: Millä tavalla laitteiden monikäyttöisyyden ja tallennuslaitteiden ja tallentamiseen käytettävien välineiden rajan hämärtyminen tulisi ottaa huomioon hyvitysmaksullisia laitteita ja alustoja sekä palveluita määriteltäessä ja / tai maksun suuruutta määrättäessä?

Tallennusalustamallia ei tulisi ottaa käyttöön, kts vastaus kysymykseen 3.

Kysymys 11: Millä tavalla teknisten toimenpiteiden käyttäminen tulisi ottaa huomioon?

Nykyisin digitaalisilla laitteilla (kännykät, älytelevisiot, jne) toistettava materiaali toistetaan käytännössä vain luvallisin keinon, esimerkiksi: Yle areena, Storytel, Spotify. Näissä sovelluksissa sisällön omistaja on myynyt sisällön toisto-oikeuden haluamaansa hintaan, eikä mikään lisähyvitys ole perusteltavissa tällaisille laitteille.

Kysymys 12: Millä tavalla maksun suuruuden tulisi määräytyä nettiliittymämallissa?

-

Kysymys 13: Missä tilanteissa haitan voitaisiin katsoa vahingon olevan vähäinen ja millä perusteella? Olisiko määriteltävä tällaisen vahingon kynnyсарvo, ja jos olisi, niin mikä se voisi olla?

Hyvitysjärjestelmä on ylipäättänsä ongelmallinen, koska suurin osa käyttäjistä ei tosiasiaassa tee yksityistä kopiointia, ja järjestelmä asettaisi maksuvelvollisuuteen myös heidät, joilla ei ole yhteyttä kyseiseen toimintaan. Näin syntyvä "vahinko" olisi vähäinen tai jopa olematon suurimmalle osalle maksuvelvollisista, mikä tekee järjestelmästä epäoikeudenmukaisen.

Maksun suuruus ja päätös maksun suuruudesta

Kysymys 14: Millä tavalla päätöksenteko hyvitysmaksun piiriin kuuluvista laitteista, tallennusvälineistä ja palveluista tulisi järjestää? Millä tavalla hyvitysmaksun suuruudesta tulisi päättää? Tulisiko yksityisen kopioinnin kokonaismäärää tarkastella nykyisenkaltaisilla yksityistä kopiointia koskevilla tutkimuksilla?

-

Kysymys 15: Mikäli hyvitysmaksu tulisi mielestänne toteuttaa esimerkiksi erillisellä rahastomallilla tai nettiliittymämallilla, niin millä perusteella ja minkälaisella päätöksentekomekanismilla hyvitysmaksun määrästä tulisi päättää?

-

Kysymys 16: Onko Suomen hyvitysmaksutaso kokonaisuutena (vuonna 2024: 11 miljoonaa euroa, vuonna 2025: 5,5 miljoonaa euroa) oikea suhteessa oikeudenhaltijoille aiheutuvaan vahinkoon?

-

Hyvitysmaksukustannuksen henkilöllinen kohdentuminen

Kysymys 17: Miten mahdollinen vapautus hyvitysmaksusta tai maksetun hyvitysmaksun palautus olisi järjestettävä, jotta vapautuksen tai palautuksen saaminen olisi tosiasiallisesti mahdollista, eikä kohtuuttoman vaikeaa?

-

Kysymys 18: Tulisiko työnantajan työntekijän käyttöön hankkimien / vuokraamien älypuhelimien, joiden haltijana on luonnollinen henkilö, kuulua hyvitysmaksun piiriin, ja millä tavalla maksun keräämisen tällaisten puhelimien osalta tulisi tapahtua? Miten työntekijöiden käytössä oleviin kannettaviin tietokoneisiin tulisi suhtautua?

Tallennusalustamallia ei tulisi ottaa käyttöön, kts vastaus kysymykseen 3. Yksityistä kopiointia ei tapahdu enemmistöllä yksityishenkilöillä eikä myöskään työntekijöillä, joten tallennusalustamalli olisi luonnollisille henkilöille epäoikeudenmukainen.

Hyvitysmaksun alueellinen kohdentuminen

Kysymys 19: Onko hyvitysmaksun kerääminen mahdollista, jos yksityishenkilö ostaa tallennuslaitteen tai -alustan ulkomaisesta verkkokaupasta? Entä silloin, jos yksityishenkilö hankkii tallennuspalvelun (pilvipalvelu) ulkomailta?

Miten tällaista toimintaa voidaan valvoa? Mikäli tätä ei voida valvoa, olisiko tarkoituksenmukaisempaa kerätä hyvitysmaksua tallennuslaitteiden sijasta tai ohessa sellaisilta luonnollisilta henkilöiltä, joilla on laajakaistaliittymä Suomessa?

Tämä kysymys onnistuu toteamaan tämän järjestelmän selkeän kipukohdan. Tosiasiallisesti tallennuslajustamallijärjestelmän toteutumisen valvominen olisi hankalaa ja todennäköisesti suomalaisia toimijoita valvottaisiin aktiivisemmin, joka johtaisi kilpailun vääristymiseen ja ulkomaalaisten toimijoiden houkuttelevuuteen halvempien hintojen takia.

Maksuvelvollisen tilitysvelvollisuus

Kysymys 20: Jos hyvitysmaksuvelvollisuus koskisi tallennuslaitteiden ja -alustojen valmistajia, maahantuojia, myyjiä ja tallennuspalveluiden tarjoajia, niin miten maksu- ja tilitysvelvollisuus oikeudenhaltijoille olisi järjestettävissä niin, että sen aiheuttama kustannusrasitus ja hallinnollinen taakka olisi mahdollisimman pieni?

Jos katsotte, että maksu olisi kerättävissä keskitetyimmällä tavalla, niin miltä taholta ja miten maksun kerääminen ja tilitysvelvollisuus hoidettaisiin?

Tämänkaltaisen maksu- ja tilitysvelvollisuuden järjestäminen ei onnistu niin, että kustannusrasitus ja hallinnollinen taakka olisi pieni. Tämä heikentäisi suomalaisten toimijoiden kilpailukykyä huomattavasti.

Kysymys 21: Onko maksu- ja tilitysvelvollisuuden kannalta merkitystä, tapahtuuko tilitys yhdelle vai useammalle oikeudenhaltijoita edustavalle taholle?

Mikäli jonkinlainen maksu- ja tilitysvelvollisuus astuisi voimaan, tulisi tilityksen tapahtua vain yhdelle taholle yksinkertaisuuden vuoksi.

Maksun keräävä taho ja maksuvarojen tilitys oikeudenhaltijoille

Kysymys 22: Onko näkemyksenne mukaan tältä osin tarvetta tehdä muutoksia tekijänoikeuslakiin?

Olisiko riittävää, jos laissa olisi säännökset yleisistä varojen tilitystä ja käyttöä koskevista perusteista, joita noudattaen hyvitysmaksuvarat keräävä ja/tai tilittävä taho (tai tahot) voisi päättää jakosuhteesta yksilöllisten tilitysten ja tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin käytettävien varojen välillä sekä tilitysperusteista ja varojen jakamisesta?

Millä tavalla maksuvarojen tilitys oikeudenhaltijoille tulisi järjestää niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa ja kuluja?

Ei ole tarvetta muutoksille.

Kysymys 23: Millä tavalla tulisi määritellä varojen jakautuminen eri aloja edustaville oikeudenhaltijaryhmille?

-

Järjestön valvonta

Kysymys 24: Onko näkemyksenne mukaan järjestön valvonnan osalta tarvetta tehdä muutoksia tekijänoikeuslakiin? Jos on, niin mitä muutoksia ja millä perusteella?

-

Yhteenveto

Kysymys 25: Minkä järjestelmän tai järjestelmien yhdistelmän pohjalta (mahdollisine muokkauksineen) hyvitys tulisi ensisijaisesti järjestää tarvittavine muutoksineen:

nykyisin voimassaolevan budjettimallin pohjalta,

Kysymys 26: Onko olemassa jotain olennaisia näkökohtia, joita ei ole kysytty, mutta jotka katsotte tarpeelliseksi tuoda esiin?

-

Leppänen Larissa
Swappie Oy